

EU:n alue- ja rakennepolitiikka 2021-2027 -ohjelmakauden tilannekatsaus

Maakuntahallitus 21.11.2022 § 176
2/15.03.00.00/2022

Valmistelija

kehittämisjohtaja Merja Olenius, p. 040 629 7210, sp. etunimi.sukunimi@esavo.fi

Päätösehdotus

Esittelijä: Maakuntajohtaja Pentti Mäkinen

Maakuntahallitus merkitsee tilannekatsauksen tiedoksi ja esittää sen edelleen maakuntavaltuustolle tiedoksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus

Ohjelmakauden 2021-2027 toimeenpano on käynnistynyt Suomessa 1.11.2021, jolloin Uudistuva ja osaava Suomi -ohjelman toteutus Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) ja Euroopan sosiaalirahaston (ESR) osalta alkoi. Ohjelmakauden 2021-2027 ensimmäinen hankehaku oli Etelä-Savon maakuntaliiton osalta auki 13.5.-12.8.2022 ja toinen 1.8.-30.9.2022.

Rakennerahasto-ohjelma sisältää kolme rahastoa, jotka ovat Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR), Euroopan sosiaalirahasto+ (ESR) sekä Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto JTF.

Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR) rahoittaa seuraavia kokonaisuuksia:

- Kilpailukykyisempi ja älykkäämpi Eurooppa
- Vihreämpi Eurooppa
- Yhteenliitetympi Eurooppa

Keskeisiä rahoitettavia sisältöjä ovat tutkimus- ja innovaatiovalmiuksien kehittäminen, digitalisaation edistäminen, pk -yritysten kasvun ja kilpailukyvyn parantaminen, energiatehokkuus, ilmastonmuutokseen sopeutuminen, kiertotalous sekä saavutettavuuden edistäminen.

Euroopan sosiaalirahasto+ (ESR) rahoittaa seuraavia kokonaisuuksia:

- Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi
- Sosiaalisten innovaatioiden Suomi
- Aineellista puutetta torjuva Suomi

Teemoissa edistetään työnhakijoiden työllistymistä sekä kehitetään työllistymistä tukevia palveluja, tuetaan jatkuvaa oppimista ja joustavia koulutuspolkuja, kehitetään työelämää ja osaamista työmarkkinoiden tarpeita ennakoiden, rakennetaan turvaverkkoja nuorten tulevaisuutta varten sekä tarjotaan aineellista apua vähävaraisille.

JTF on uusi rahasto ja koheesiopolitiikan uusi rahoitusvaline. Sillä tuetaan Suomessa toimia, joilla lievennetään turvetuotannon merkittävän vähenemisen tai loppumisen negatiivisia sosioekonomisia tai ympäristöllisiä haittavaikutuksia. JTF voi myös tukea vähähiilisyttä edistäviä toimia, jos ne auttavat edellä mainittujen haittavaikutusten lieventämisessä.

JTF ohjelman mukainen rahoitus on laadittu Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelman sisällön ja tavoitteiden mukaisesti. JTF -rahoituksella vastataan turpeen energiakäytön lopettamisesta johtuvan siirtymän aiheuttamiin sosioekonomisiin ja ympäristöllisiin haittavaikutuksiin. Tavoitteena on mm. työllisyyden ja kestävien aluetalouksien turvaaminen. JTF -rahoitusta voidaan hakea koko maakunnassa, eikä se ole sidottu turvetuotantopaikkakuntiin. Suomessa JTF-valmistelun perusta on hallitusohjelman kirjausturpeen energiakäytön puolittamisesta 2030 loppuun mennessä.

Maakunnan yhteistyöryhmä hyväksyi 31.10.2022 Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman alueellisen rahoitussuunnitelman vuosille 2023-2024. Maakunnassa on vuosina 2023-2024 haettavana on suuri määrä hankerahaa. JTF rahoitusta on haettavissa 34,89 milj. euroa, EAKR -rahoitusta 25,76 milj euroa ja ESR -rahoitusta 18,664 milj. euroa. Vuonna 2023 maakuntaliiton ja Ely -keskuksen painopiste on neuvoa hakijoita erityisesti JTF -rahoituksen hakemisessa, koska JTF -rahoitetut hankkeen on saatava toteutettua 31.12.2026 mennessä eli nopeammin kuin EAKR ja ESR -hankkeet.

Rahoitussuunnitelmassa on sovittu maakuntaliiton ja Ely -keskuksen välinen jako rahoituksen myöntämisessä sekä rahoituksen kohdentamisessa eri alue- ja rakennepolitiikan toimintalinjoille ja erityistavoitteille. Lisäksi on rahoitettaville hankkeille asetettu maakuntakohtaiset tuotos- ja tulostavoitteet, joita seurataan. JTF rahoituksesta jakautuu välitettäväksi maakuntaliitolle 49,55 % ja Ely -keskukselle 50,44 %. Hakijan saaman tuen osuus JTF rahoituksessa on 80 %. Puolestaan EAKR rahoituksessa kehittämishankkeiden tuen osuus on 70 % vuosina 2023-2024.

Kehittämisjohtaja Merja Olenius esittelee Uusiutuva ja osaava Suomi 2021-2027 -ohjelmakauden valmistelutilannetta ja sisältöjä Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) osalta.